خبر

حضور ۵۰۰هنرمند در جشنواره تئاتر مقاومت

هجدهمین جشنواره بین‌المللی تئاتر مقاومت در حالی بخش صحنه‌ای را در مشهد مقدس برگزار می‌کند که تاکنون میزبان ۵۰۰هنرمند تئاتر بوده است. سیدوحید فخرموسوی، دبیر هجدهمین جشنواره بین‌المللی تئاتر مقاومت گفت: جشنواره امسال از ۱۵شهریور کارش را در کربلای معلی آغاز کرد و در ادامه بخش‌های تئاتر خیابانی و رادیوتئاتر را در شیراز برگزار کردیم. اکنون هم در مشهد هستیم تا بخش صحنه‌ای را برگزار کنیم.

فخرموسوی درباره اجراهای بخش صحنه‌ای تاکید کرد: در بخش صحنه‌ای ۱۲گروه از شهرهای اصفهان، یزد، خمینی‌شهر، اردبیل، تهران، تربت حیدریه، رباط کریم و مشهد حضور دارند. برای شرکت در بخش صحنه‌ای جشنواره تئاتر مقاومت ۵۰۰ اثر به دبیرخانه ارسال شد. ۱۸۶اثر در بازبینی انتخاب و درنهایت ۱۲ اثر به بخش نهایی راه یافتند. وی ادامه داد: همچنین اثر ویژه‌ای هم در عراق داشتیم که تعزیه حضرت رقیه و کار مشترکی از هنرمندان بصره و خوزستان است. این اثر در مشهد اجرا می‌شود. دبیر هجدهمین جشنواره بین‌المللی تئاتر مقاومت گفت: اختتامیه بخش صحنه‌ای روز سه‌شنبه ۱۵آذر با یادبود استادان سعید تشکری و علی سلیمانی و بزرگداشت هنرمند پیشکسوت محمد کاسبی برگزار می‌شود. همچنین از جشنواره امسال، برگزاری بخش بین‌الملل دوم و بخش نمایشنامه‌نویسی و تله‌تئاتر باقی مانده است که در ماه‌های آینده برگزار می‌شود.

نکته

بازخوانی پرونده یک انفعال فرهنگی

گرچه کارنامه وزارت میراث‌فرهنگی در ثبت جهانی را می‌توان موفق ارزیابی کرد اما، در این زمینه گاه انفعال‌هایی هم دیده می‌شود که نمونه مشخص آن در زمینه پرونده خوشنویسی صورت گرفت که در سال ۲۰۲۱ اتفاق افتاد و مدت‌ها حواشی را در میان هنردوستان و فرهنگ‌دوستان ایرانی فراهم کرد. این موضوع به‌دلیل همکاری کشورهای عربی و ترکیه که تلاش کردند نام ایران را در فرهنگ خوشنویسی و کتابت قرآن نادیده بگیرند، مشخصا به چشم آمد و زمینه حاشیه‌های زیادی را در پی داشت.

اما جدا از پیشینه کشمکش‌های ایران و ترکیه در زمینه خط و خوشنویسی، ابعاد جدیدی از فهرست پرونده‌های ارائه شده به یونسکو در سال ۲۰۲۱ برای ثبت میراث ناملموس کشورها، مشخص کرد که اجماع منطقه‌ای برای حذف ایران از تاریخ کتابت قرآن برنامه‌ریزی شده‌است؛ زیرا دقیقا در سال ۲۰۲۱ پرونده مهم دیگری از سوی جمعی از کشورهای عربی به یونسکو ارائه شده که نشان داد این کشورها در اقدامی مشترک تلاش دارند تا موضوع خوشنویسی به‌ویژه کتابت قرآن و خوشنویسی اسلامی را به‌گونه‌ای تحریف کنند که نشانی از تلاش ایرانیان در عرصه این هنر اسلامی وجود نداشته باشد.

۳۰ مارس ۲۰۲۰ (۱۱ فروردین ۱۳۹۹) از سوی کشورهای عربستان سعودی، الجزایر، بحرین، مصر، عراق، اردن، کویت، لبنان، موریتانی، مراکش، عمان، فلسطین، سودان، تونس، امارات‌متحده عربی و یمن پرونده‌ای مشترک با شماره ۱۷۱۸ در فهرست میراث‌ناملموس یونسکو با عنوان «خوشنویسی عربی، مهارت‌ها و شیوه‌ها» به ثبت رسید؛ در حالی که پنج روز پیش از این یعنی در ۲۵ مارس ۲۰۲۰ (۶ فروردین ۱۳۹۹) پرونده «خوشنویسی اسلامی» با شماره ۱۶۸۴ از سوی ترکیه در فهرست میراث‌ناملموس یونسکو ثبت شده‌بود.

قرآن دوره تیموری

همزمانی ارائه این دو پرونده از سویی و ثبت آنها به نام این کشورها، نشان می‌دهد جایگاه هنر خوشنویسی ایران در کتابت قرآن که سابقه آن به قرن چهارم هجری قمری می‌رسد، به حاشیه رانده شده و بیش از هزار سال تلاش خوشنویسی ایرانیان در کتابت قرآن به خط عربی نادیده گرفته شد.

ابعاد هماهنگی ارائه این دو پرونده به صورت همزمان به یونسکو، از جایی مشخص می‌شود که سازمان ارسیکا که در زمینه خوشنویسی فعال است و مسابقات مختلفی را در شهر استانبول برپا می‌کند، زیرمجموعه سازمان کنفرانس اسلامی است که تمامی کشورهای نام برده شده در آن عضو هستند.

ترکیه گرچه در خوشنویسی سابقه طولانی و قابل قبولی دارد اما از زمانی که خط ترکیه در سال ۱۹۱۵ تغییر کرد، خوشنویسی این کشور تنها به شهر استانبول محدود شده و در شهرهای دیگر این کشور خوشنویسی رواج ندارد و تعداد افرادی که در این کشور خوشنویسی می‌کنند، زیاد نیستند اما همین افراد به شدت مورد حمایت دولت ترکیه و سازمان ارسیکا هستند.

نگاه

غربت میراث معنوی ایران در هیاهوی سیاست

در هفته‌های اخیر همسایگان ایران وارثان میراث معنوی کشورمان شده‌اند؛ از افغانستان که در کنار ایران یلدا را به نام خود کرد تا آذربایجان که ناباورانه ورزش زورخانه‌ای را به نامش سند زد!

در صورتی که مقامات کشورمان به‌موقع تلاش نکنند، در میانه هیاهوی آشوب و بی‌ثباتی، برخی همسایگان پازل مصادره میراث معنوی را کامل کرده و آخرین ضربه‌ها را بر پیکره هویت ملی ایران وارد می‌کنند. همان سناریویی که پیش از این با تخریب پرچم و سرود و تیم ملی ایران دنبال شده بود.

رئیس فدراسیون زورخانه‌ای و کشتی پهلوانی در این باره تاکید کرده، وزارت میراث فرهنگی و سایر مسئولان باید جلوی ابلاغ مصوبه «فرهنگ پهلوانی و ورزش زورخانه‌ای» در یونسکو به جمهوری آذربایجان را بگیرند.

این اظهارنظر واکنشی به این خبر است که کشور آذربایجان که زمانی قلمرو ایران بوده، پیشنهاد داده فرهنگ ورزش پهلوانی و زورخانه‌ای به نام آنها ثبت شود که این پیشنهاد در جلسه هفته گذشته در مراکش مورد تصویب یونسکو قرار گرفته است.

جالب اینجاست که آیین فرهنگ پهلوانی و زورخانه‌ای در سال ۸۹ به نام ایران در یونسکو ثبت شده است اما انگار برای یونسکو مهم این نیست که اگر چیزی به نام کشوری ثبت شده، به نام کشور دیگری ثبت نشود.

عزتا... ضرغامی، وزیر میراث فرهنگی که اخیرا اظهاراتش درباره ناآرامی‌های خیابانی خبرساز شده‌بود، حالا با این انتقاد مواجه است که در برابر تلاش‌های رقبا، منفعلانه عمل کرده و نتوانسته از میراث معنوی ایران به‌خوبی دفاع کند. میراث معنوی کشورها قطعاتی از پازل هویت ملی است که اگر به نام دیگر کشورها ثبت شود، اهمیت خود را در داخل از دست می‌دهد. اتفاقی که پیش از این برای برخی مشاهیر ایرانی رخ داده بود و مثلا ترکیه مولوی را به چهره‌ای متعلق به تاریخ خود تبدیل کرد.

سرمایه معنوی ایران آن‌قدر گسترده است که گاهی مقامات مسئول متوجه اهمیت حفظ آن نمی‌شوند. این درحالی است که بی‌توجهی به همین سرمایه‌ها در آینده می‌تواند ایران را از معنا تهی کند.

کشورهای جدیدالتاسیس و بی‌ریشه معمولا می‌کوشند تا برای خود تاریخ و سابقه و فرهنگی جعل کنند و در این میان غفلت داخلی از دزدی فرهنگی، راه را برای آنها باز می‌کند.

جالب است، آذربایجانی که به‌دنبال ثبت میراث ایرانی به نام خود است، اخیرا ادعاهایی علیه مردم ایران مطرح کرده که نشان می‌دهد دست‌اندازی به هویت ایرانی محدود به رفتارهای نمایشی نیست و در نهان، اهدافی سیاسی و تجزیه‌طلبانه را دنبال می‌کند.

چه‌بسا بخش دیگری از جنگ ترکیبی علیه ایران، همین مصادره تاریخ و مفاخر ایرانی باشد که اگر مسئولان و متولیان توجهی به آن نکرده و دیپلماسی فرهنگی را جدی نگیرند، معلوم نیست در آینده وارد چه فازهای خطرناکی خواهد شد.

مادرش می‌گوید این را برای من بخرید، عروسک را می‌شناسد. این پیوست فرهنگی [است]. شما باید این عروسک را که ساختید، در کنار ساخت عروسک، ده، بیست فیلم کودک درست می‌کردید برای این‌که این عروسک معرفی بشود پیش بچه‌ها؛ بعد که معرفی شد، آن‌وقت خودشان می‌خرند، [ولی] وقتی معرفی نشد، بازار ندارد و ورشکست می‌شود و ورشکست شد. یعنی یک چنین دقت‌هایی را بایست کرد...»

وزارتی با میراث خوب؛ گردشگری بد

حال اگر به اقدامات وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی بازگردیم، به‌خوبی درمی‌یابیم که این وزارتخانه اگرچه کارنامه نسبتا خوبی در حوزه ثبت میراث‌ملی و جهانی داشته اما با نداشتن برنامه مدون و پیوست فرهنگی برای چنین ثبت‌هایی، عملا در عنوان وزارتخانه خود که گردشگری را نیز یدک می‌کشد، دچار ترک فعل است و هیچ برنامه مدونی در این رابطه ندارد. حتی کارنامه ثبت میراث جهانی و میراث‌ناملموس کشور نیز نشان می‌دهد که برنامه مشخصی برای ثبت جهانی میراث ایرانی وجود ندارد. زیراکسی نمی‌داند چرا مثلا ثبت دوتار به عنوان چهاردهمین اثر ثبت‌شده ایران در میراث‌ناملموس یونسکو اتفاق افتاده در حالی که سال ۲۰۱۳ ساز تار که یکی از شاخص‌های فرهنگ موسیقی ایران است به نام آذربایجان ثبت شده؟ این موضوع نشان می‌دهد اولویت انتخاب ثبت برای میراث ایرانی مشخص نیست و این اولویت‌بندی براساس نیازسنجی و رصد فعالیت کشورهای منطقه که جملگی جزئی از حوزه تمدن ایران بزرگ هستند و مشترکات زیادی در زمینه فرهنگی با کشور دارند، صورت نگرفته‌است. این موضوع نشان می‌دهد وزارت میراث‌فرهنگی نه براساس نیاز و برنامه، بلکه براساس مستنداتی که مثلا هر منطقه جغرافیایی برای ثبت آثار ملی اقدام می‌کند و پرونده پرباری را در اختیار مسئولان این امر قرار می‌دهد، آثار انتخاب و برای ثبت جهانی ارائه می‌شود، نه رصد فرهنگی و دیپلماسی فعال. حتی نبود دیپلماسی فعال و رصد اتفاقات جهانی و منطقه‌ای نیز به‌خوبی در ثبت میراث ایرانی مشهود است.

باتوجه به ایران ستیزی که در تفکر جهانی به‌عنوان یک راهبرد دنبال می‌شود، در پیگیری پرونده‌های ارائه شده برای ثبت جهانی مشهود است که نمونه قابل ذکر آن پرونده خوشنویسی بود که سال ۲۰۲۱ در یک اجماع منطقه‌ای باعث شد نام ایران از کتابت و اعتلای هنر خوشنویسی توسط جمعی از کشورهای عربی و ترکیه حذف شود، در حالی که ایران خط و خوشنویسی را با کتابت قرآن به اعتلا رساند. از همین رو می‌توان این‌گونه نتیجه گرفت، نداشتن پیوست فرهنگی برای میراث ثبت شده ایرانی، نداشتن برنامه مشخص برای معرفی این میراث به جامعه جهانی، نبودن برنامه برای اولویت‌بخشی به ثبت جهانی میراث ایرانی در کنار نداشتن برنامه برای حوزه گردشگری و اقتصاد فرهنگی است که باید امروز از مسئولان وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی مورد پیگیری جدی قرارگیرد.

...ی

...امی این خبرها فقط برای چند روز است و خیلی زود از یادها ...آن می‌تواند بر جامعه تاثیرگذار باشد و اگر چنین امکانی از ...دلیل نداشتن پیوست فرهنگی، حتی به یاد اهالی فرهنگ ...۲۰۲۲ به نام آذربایجان، در حالی که ورزش زورخانه‌ای در ...حال رسانه‌ای می‌شود، به خوبی درمی‌یابیم که اقدام ثبت

آمدند در مقابل باربی و مانند اینها این [عروسک‌ها] را درست کردند ولی نگرفت. من به اینها گفتم که اشکال کار شما این است که شما آمدید به فلان نام، یک پسری را، یک دختری را آوردید در بازار، این عروسک شما را بچه ما اصلا نمی‌شناسد- ببینید، پیوست فرهنگی که می‌گوییم اینهاست - خب، یک عروسک است فقط در حالی که مرد عنکبوتی را بچه ما می‌شناسد، بتمن را بچه ما می‌شناسد. ده بیست فیلم درست کرده‌اند، این فیلم را آنجا دیده، بعد که می‌بیند همان عروسکی که در فیلم داشت کار می‌کرد در مغازه هست به پدر و

اتاق شاعر

هم‌افزایی شر

علی محمد مودب
شاعر

قدیم‌ترها اگر کسی می‌خواست شر بازی در بیاورد، باید یال و کوپالی می‌داشت و جگرآوری و دلیری‌ای، چنان که بتواند خودش را در محله‌ای مطرح کند و برای خودش شری بشود و بتواند گاهی شری به پا کند. شبه‌مدرنیسم اما مثل بسیاری از پدیده‌ها شر بودن را هم مبتذل کرد و حالا هر کس و ناکسی می‌تواند ادعای شرارت کند.

شبکه‌های اجتماعی زمینه عجیب و حیرت‌آور پدیده‌ای را فراهم کردند که من آن را «هم‌افزایی شر» می‌نامم. فرض کنید در گذشته می‌خواستید به کسی اهانت کنید، این امکان به سادگی برای شما مهیا نبود. یا باید می‌رفتید و جلوی او سینه سپر می‌کردید و دشنامش می‌دادید و به او اهانت می‌کردید یا حداقل باید زغالی برمی‌داشتید و خطر می‌کردید و روی دیواری که محل تردد اوست، فحشی می‌نوشتید. شبکه اجتماعی با ایجاد امکان حرف زدن بی‌ضابطه برای همه، حتی شر را هم مبتذل کرد.

حالا هر بچه‌ای می‌تواند یک حساب جعلی با نامی دروغین درست کند و به هر کسی که می‌خواهد بد و بیراه بگوید و توهین کند. حتی در مورد حساب‌های واقعی هم ایجاد زمینه گفتن، بدون رویارویی و چشم در چشم شدن اتفاقی بود که به هر کسی جرات داد تا حرف بزند.

طبعا بخشی از این سخنگویان جدید، بی‌مایه‌تر از آن بودند که حرفی داشته‌باشند و صرفا روایتگر بغض‌ها و حسدها بودند. اصل تریبون یافتن همه پدیده‌ای است که متفکران باید درباره آن بسیار ریزبینی به خرج بدهند. اهل اندیشه ما اما درباره این جهان جدید بسیار کم‌کار هستند. در هر حال پیام‌ها و متن‌هایی که در صفحات شبکه‌های اجتماعی منتشر می‌شوند، از حیث محتوای تنفرآمیز و شرورانه بسیار شگفت‌انگیزند.

هر کسی که با کسی دشمنی‌ای دارد یا عقده‌ای از او در دل دارد، به راحتی با حساب جعلی می‌تواند به او تهمت بزند یا توهین کند. سال‌ها قبل یکی از همکاران من صفحه‌ای درست کرده بود و با ایما و اشاره و اجمال و تفصیل علیه نامزد خودش مطلب می‌گذاشت.

بگذریم اما واقعیت این است که مجازیست‌ها همه چیز را حتی شرارت را هم مبتذل کرده‌اند.

پدیده هم‌افزایی شر در شبکه‌های اجتماعی با نمایش حقارت‌ها و عقده‌ها در همین پیام‌ها و متن‌هایی که همین حساب‌های جعلی منتشر می‌کنند، مدام بر توان شر می‌افزاید و شرارت‌های مختصر و حقیر درون ما را تمرین می‌دهد و بزرگ می‌کند.

به مرور ما مسخ می‌شویم و آن چیزی می‌شویم که در وهم خود ما هم نمی‌آید. این‌که عابری ساده بتواند در یک دعوا که به او ربطی هم ندارد، ناگهان وارد شود و رذیلانه‌ترین شرارت‌ها را مرتکب شود، در طول تاریخ بشر به اصطلاح امروزی‌ها قفل بوده است. شبکه‌های اجتماعی نهان‌های ما را به هم نزدیک کردند و طبیعتا در جایی که در نهان ما خیر و برکتی بود، این خیر و برکت را رشد دادند؛ اما در جایی هم که شرارت و حقد و حسدی در درون ما بود، آن را هم شعله‌ورتر کردند. وارد کردن فناوری‌های جدید ارتباطی بدون مطالعه‌های درخوری که بتواند جلوی بحران‌های طبیعی شیوع این پدیده‌ها را بگیرد، بخشی از خطاهای کسانی است که در سال‌های اخیر در این حوزه مسئولیت داشته‌اند.

نمایشگاه

برپایی نمایشگاه «قانون اساسی»

معاونت اسناد ملی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران به مناسبت ۱۲ آذر، روز قانون اساسی، نمایشگاهی در ساختمان آرشیو ملی ایران برپا کرده است. این نمایشگاه به منظور بهره‌گیری و آشنایی هرچه بیشتر پژوهشگران با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، روند تدوین و بازنگری آن، با عنوان تدوین و بازنگری قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران برپا شده است. در این نمایشگاه ۲۰عنوان سند در قالب ۳۶ برگ در ساختمان آرشیو ملی در معرض بازدیدکنندگان قرار گرفته است.

از اسناد به نمایش درآمده در این نمایشگاه می‌توان به قانون اساسی تدوین شده در سال ۱۳۵۸، آگهی همه‌پرسی قانون اساسی در سال ۱۳۵۸ شمسی، سیاهه هزینه‌های همه‌پرسی قانون اساسی در نطنز، نمونه تعرفه‌های بازنگری قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۶۸ شمسی، پیشنهادهای آیت‌ا... کمره‌ایی به محمدی گیلانی- عضو شورای بازنگری قانون اساسی- درخصوص برخی مواد و تبصره‌ها در سال ۱۳۶۸ شمسی اشاره کرد.

جشنواره

هنرمند شیرازی در جشنواره کارتون مطبوعات جهان

اثر احمدرضا سهرابی، هنرمند و کاریکاتوریست شیرازی به کتاب سال شانزدهمین جشنواره کارتون مطبوعات جهان (World Press Cartoon) کشور پرتغال راه یافت.

این جشنواره که از معتبرترین جشنواره‌های بین‌المللی کارتون به شمار می‌رود در شهر کالداس پرتغال برگزار می‌شود که با موضوع بررسی وقایع و حوادث سال، کارتون‌های برتر مطبوعات جهان را بررسی و انتخاب می‌کند. سهرابی در این اثر خود نگاهی به وقایع و اتفاقات افغانستان در سال‌های اخیر دارد که منجر به تهاجم طالبان به این کشور شد. احمدرضا سهرابی، ۲۵ سال سابقه همکاری با روزنامه‌های ایران از جمله آئینه جنوب بوشهر، همشهری، اعتماد، ایران و فرهیختگان را در کارنامه خود دارد. دبیری چندین جشنواره بین‌المللی کارتون، داوری مسابقه بین‌المللی کارتون سوریه ۲۰۲۱، دیپلم افتخار و جایزه اول ششمین جشنواره بین‌المللی کارتون لبخند دریای نوور اسیسک روسیه در ۲۰۲۱، جایزه عالی دهمین مسابقه بین‌المللی کارتون و تصویرگری محیط زیست چین ۲۰۱۴، جایزه اول نخستین جشنواره روزنامه‌نگاران جوان ایران در سال ۷۵، جایزه اول جشنواره مطبوعات خلیج فارس در سال ۹۰ و افزون بر ۴۰ جایزه ملی و بین‌المللی دیگر از جمله افتخارات احمدرضا سهرابی در حوزه کارتون و مطبوعات است.

قاب

سالروز درگذشت موسس دانشگاه تهران

امروز سالروز درگذشت دکتر عیسی صدیق، از نامداران فرهنگی سده اخیر تاریخ فرهنگ ایران و موسس دانشگاه تهران است. وی در ۱۷سالگی به فرانسه رفت و در رشته ریاضی فارغ‌التحصیل شد. سپس به ایران آمد و در وزارت فرهنگ مشغول به خدمت شد. او سال ۱۳۰۹ جهت ادامه‌تحصیل عازم آمریکا شد و پس از اخذ دکترای فلسفه به ایران مراجعت کرد و مأمور تهیه طرح تأسیس دانشگاه تهران شد. صدیق پس از دانشگاه تهران، تأسیس نخستین مدارس جدید گیلان، تأسیس دانشگاه تبریز و تأسیس نزدیک به ۲۰۰۰ مدرسه را در طول فعالیت فرهنگی خود دارد. تاریخ مختصر فرهنگ ایران، سیر فرهنگ در ایران و مغرب‌زمین و تاریخ فرهنگ ایران، ازجمله آثار مکتوب اوست.